

Artturi Kivinevan puhe verkkoseuroissa 16.4.2020

Viime aikoina olemme joutuneet kohtaamaan ja pohtimaan erilaisia rajoja. Monelle asialle, mitä normaalissa arjessamme olemme voineet tai mitä meidän on pitänyt tehdä, on tullut raja vastaan. Tekemisiämme ja liikkumisiämme on rajoitettu ja maakuntien ja maiden rajoja on suljettu.

Myös pääsiäisessä olemme tekemisissä rajan kanssa. Se ei ole raja, joka aloittaa kirkkovuoden tai josta ajanlaskumme on johdettu. Se on raja, jonka yli kuolemalla ei ole tulemistä. Se on oikeastaan aivan mahdollon raja. Se on luotu kärsimyksellä ja kuolemalla, ja silti kaiken kärsimyksen ja kuoleman keskellä meidän tulisi luottaa, että se on pitävä raja. Vaikeaa se monesti on. Sitä se oli myös opetuslapsille. Erityisesti niille kahdelle Emmauksen tien kulkijalle. ”Jumala on kuollut” ei ollut 1960-luvun modernin teologian uutta ja hätkähdyttävää ajattelua, vaan pikemminkin lainausta Emmauksen tien kulkijoilta. Heille Jumala oli kuollut, eivätkä he voineet nähdä rajan taa.

”Kuolema on loppu ja se on raja. Raja sellaisenaan on vain teoreettinen käsite ja saa kokonaan sisällyksensä siitä, minkä raja se on ja mitä on rajan takana. Valtakunnankin rajassa on olennaista juuri se, minkälainen yhteiskunta on rajan takana ja millainen kansa siellä asuu. Näin on myös kuoleman rajan kohdalla. Ratkaisevaa on se, mitä on sen toisella puolella tai mitä uskomme siellä olevan.”

Näin pohtii Juhani Rekola kirjassaan *Kuolemantanssi*. Hänen sanoissaan kaikuu filosofi Martin Heideggerin ajatukset ja rajapohdinnat. Heidegger puhui rajaa-kohti-olemisesta, tietoisuutemme liittyvästä perusvalmiudesta, joka määrittää kaikkea olemistamme, ajatteluamme ja toimintaamme. Ihmisen tietoisuus on koko ajan suuntautuneena kohti jotakin sellaista, jota ihminen ei voi kielen ja ymmärryksen avulla ottaa haltuun.

Istun täällä työpaikallani, Seinäjoen keskussairaalan sairaalakirkossa. Tämä on yksi sellainen paikka, jossa olemme suuntautuneina kohti sellaista, jota emme voi kielen ja ymmärryksen avulla ottaa haltuun. Tämä on rajaa-kohti-olemisen paikka, jonne tullaan ahdistuneina huokailemaan ja jättämään esirukouspyyntöjä tuonne reliefin rakoihin kuin Itkumuuriin. Tänne tullaan levähtämään ja myös kiittämään. Täällä

mietin usein Emmauksen tien kulkijoita. Luukkaan kertomus heistä on minulle se läheisin pääsiäisen evankeliumi.

Meissä ja meidän keskellämme elää monenlaista kaitselmususkkoa, joka on joskus yksinkertaista luottamusta, joskus monimutkaista selittelyn teologiaa. Emmauksen tien kertomuksen ensimmäinen opetus on, että täällä maailmassa on eletävä kuin ei Jumalaa olisikaan. Kaikilla on samat mutkat ja mäet, kivet ja pientareet. Kuitenkin Jeesus kulkee opetuslasten rinnalla. He eivät tunne häntä, mutta hän tuntee heidät; raja erottaa heidät hänestä, muttei häntä heistä. Saatamme kysellä, mikä on Jumalan paikka uutta muotoa saavassa maailmassa, tai etsimme erilaisia keinoja ja tekniikoita kokea Jumalan läsnäolon. Kuitenkin Jeesus kulki opetuslasten rinnalla. Onkin monia kertomuksia, joissa kuningas tai johtaja poistuu kansansa keskuudesta, mutta jää sitten valepuvussa seuraamaan tapahtumia ja jopa jakaa heidän hätänsä. Ehkä Emmauksen kertomuksen toinen opetus on siinä, että meidän uusi kaitselmususkomme rakentuu vanhan raunioille. Ehkä näin voi käydä myös tässä talossa, sairaalassa kuolemanuhan edessä. Jeesus itse kulkee vierellämme, mutta emme voi käyttää häntä hyväksemme tai sijoittaa mihinkään inhimilliseen järjestelmäämme.

Emmauksen tie on arvoituksellinen loppuun saakka. Vaikka Jeesus opettaa kulkijoita, opetuslapset eivät tunnista häntä, ennen kuin tämä murtaa leivän. Tiellä he eivät tätä yllätystä voineet aavistaa. Emmausta kohti mekin teemme matkaa, ja se on kolmas opetus Luukkaan kertomuksessa. Mekään emme voi aavistaa, mikä meitä siellä perillä odottaa. Ratkaisevaa kuitenkin on, mitä siellä rajan toisella puolella on tai mitä uskomme siellä olevan. Kuvamme ja kielemme siitä kaikesta ovat riittämättömiä, sillä ne ovat samaa ainesta kuin mekin olemme. Muita kuvia meillä ei kuitenkaan ole, ja ehkä vanhan kielen ja kuvien on annettava näyttää köyhyytensä ja voimattomuutensa odottaessamme uutta kieltä ja uusia kuvia. Siihen asti meillä on onneksi kertomus Emmauksen tien kulkijoista. Se on kertomus meistä, ja kertomus ennen kaikkea Vapahtajasta, joka kulkee salattuna vahvistaen ja opettaen vierellämme. Koska saamme murtaa leipää?